

STATSMINISTEREN

Oslo, 5. mai 2025

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Vedrørende Dokument 4:2 (2024/2025)

Jeg viser til brev 8. april 2025 fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen vedrørende Sivilombudets særskilte melding til Stortinget, Dokument 4:2 (2024–2025). Jeg takker for anledningen til å kommentere Sivilombudets melding. Meldingen setter søkelyset på viktige rettssikkerhetsutfordringer knyttet til lang saksbehandlingstid og manglende svar i offentlig forvaltning.

Sivilombudets funn er bekymringsfulle. Det er avgjørende for rettsstaten at enkeltpersoner får sine saker behandlet raskt, effektivt og i tråd med gjeldende lovverk. Enhver borger har krav på forutsigbarhet, klarhet og rettidig avklaring i møte med forvaltningen. Langvarige ventetider og manglende respons kan ha alvorlige konsekvenser – for den enkeltes rettigheter og økonomi, og for tilliten til det offentlige.

Samtidig må vi erkjenne at mange deler av offentlig sektor står overfor krevende utfordringer. Sivilombudet peker i den særskilte meldingen på flere årsaker til at saksbehandlingen blir for lang, og trekker særlig frem et stadig økende spenn mellom lovpålagte oppgaver og tilgjengelige ressurser. Forvaltningen må forholde seg til detaljerte rettsregler og sammensatte sakskomplekser, samtidig som forventningene fra innbyggere og samfunnet øker.

Regjeringen tar på alvor at flere forvaltningsorganer har betydelige kapasitetsutfordringer. Ressurstilgangen har i flere tilfeller ikke holdt tritt med oppgavene. Dette er særlig synlig på områder med stor saksmengde, komplekse saker og høye krav til rettssikkerhet for den enkelte. Sivilombudet trekker blant annet frem utlendingsforvaltningen, Nav og helse- og omsorgssektoren, og gir flere eksempler på saksbehandlingstider som ikke er akseptable og som kan ramme enkeltpersoner hardt. Men også utenfor disse områdene er effektivisering av saksbehandlingen viktig, for eksempel for å kunne realisere målet om økt boligbygging. Det lar seg ikke gjøre å bygge flere boliger uten en effektiv behandling av plan- og bygningssakene.

Sivilombudet peker på at offentlig forvaltning i fremtiden må få til mer for mindre ressurser, og dette er en utfordring regjeringen prioriterer høyt.

Regjeringen arbeider aktivt for å sikre at forvaltningen er i stand til å levere rask og effektiv saksbehandling som på samme tid ivaretar rettsikkerheten til den enkelte. Vi har iverksatt en rekke tiltak for å sikre effektivitet og samtidig styrke rettsikkerheten i offentlig forvaltning. Jeg vil særlig trekke frem følgende:

- Ny forvaltningslov: Den 4. april i år la vi frem forslag til ny forvaltningslov, som er utformet for å være teknologinøytral og legger til rette for økt digitalisering og automatisering av saksbehandlingen. Dette vil bidra til å effektivisere prosessene og redusere saksbehandlingstiden i forvaltningen.
- Tillitsreformen: Med mål om å gi ansatte i førstelinjen større handlingsrom og redusere unødvendige rapporterings- og dokumentasjonskrav, skal tillitsreformen bidra til mer effektive arbeidsprosesser og kortere saksbehandlingstid
- Ny nasjonal digitaliseringsstrategi: Målet er at Norge skal bli verdens mest digitaliserte land. Det betyr en enklere og tryggere hverdag for folk, et mer konkurransedyktig næringsliv og en mer moderne offentlig sektor

Det er en utfordring å finne den optimale balansen mellom effektivitet og kvalitet i offentlig forvaltning. Det er derfor nyttig å ta med seg Sivilombudets melding videre i regjeringens arbeid med disse problemstillingene.

Med vennlig hilsen

Jonas Gahr Støre

SIVILOMBUDET

STORTINGET
Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Vår referanse
2025/2083

Deres referanse

Vår saksbehandler
Maria Bakke

Dato
09.05.2025

Oppfølging av særskilt melding om manglende svar og langs saksbehandlingstid

Sivilombudet viser til e-post 6. mai 2025 med oversendelse av brev 5. mai 2025 fra Statsministerens kontor som gjelder Dok 4:2 (2024-2025) *Særskilt melding om manglende svar og lang saksbehandlingstid*. Ombudet takker for muligheten til å kommentere brevet.

Det er positivt at statsministeren i sitt brev anerkjenner at meldingen retter søkelyset mot alvorlige rettssikkerhetsutfordringer, og at de funn ombudet har beskrevet vurderes som bekymringsfulle. Det er videre viktig at regjeringen erkjenner at forvaltningen står overfor betydelige utfordringer, og at disse tas på alvor. I brevet vises det blant annet til ny forvaltningslov, tillitsreformen og en ny nasjonal digitaliseringsstrategi som sentrale tiltak for å styrke rettssikkerheten og forbedre effektiviteten i offentlig sektor.

Etter ombudets vurdering vil imidlertid ikke de nevnte tiltakene være tilstrekkelige for å løse de utfordringene meldingen beskriver. Forvaltningen opptrer i dag i betydelig grad i strid med gjeldende forvaltningslov, og det er lite som tilsier at en ny lov eller tillitsreformen i seg selv vil endre dette. Økt digitalisering kan over tid gi forbedringer, men krever både digitaliseringsklar lovgivning og ekstra ressurser i en overgangsfase.

Etter ombudets syn er det derfor behov for ytterligere og mer målrettede tiltak. Særlig viktig er det å sikre at forvaltningen faktisk etterlever lovpålagte krav, og rapporterer når kravene ikke overholdes. I tillegg bør det vurderes tiltak som sørger for at Stortinget ved ny lovgivning får en realistisk fremstilling av hvilke administrative konsekvenser som følger av lovendringen, herunder forholdet til eksisterende regelverk og oppgaver. Mulighetene for enklere og mer gjennomførbare alternativer bør også vurderes. Jeg viser til kapittel 6 i meldingen.

Hanne Harlem
sivilombud

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.